

DIRVA

Nr. 111

Rugsėjis-Sept. 30, 1963

Cleveland, Ohio

Kanclerį Adenauerį išlydint

UŽ KELIŲ SAVAICIŲ DR. KONRADAS ADENAUERIS TURĖS PASITRAUKTI IŠ POLITINĖS SCENOS. — 14 METŲ VALDĖS VOKIETIJĄ, JIS PALIEKA JOJE ŪKINĮ GERBŲ IR IŠISAKNĖJUSIĄ DEMOKRATINĘ SANTVARKĄ. — JIS PALIEKA JĄ TVIRTAI SUJUNGTA SU VAKARŲ EUROPA. — PRIEKAISTAS JAM LIEKA VIENAS IR TAI ABEJOTINOS VERTĖS: JIS PRALEIDO 1952-1955 METŲ GALIMYBES SU SOVIETAIS SUSITARTI DĖL VOKIETIJOS SUJUNGIMO.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Kancleris Adenaueris atsisveikino su popiežium, kuris jį apdovanojo Vatikano aukščiausiu ordinu, atsisveikino su Prancūzijos de Gaulle, su kuriuo įkūnijo nors ir nepilnai Jungtinės Vakarų Europos idealą. Dar keletą savaičių ir jis turės užleisti savo vietą prof. dr. Ludwigui Erhardui, kuris nežada vyriausybės daryti jokių didesnių personalinių permainų. Tai, todėl, kad Adenauerio era Vakarų Vokietijai, aplamai imant, buvo laiminga. Tai pripažįsta ir jo politiniai prieštai.

Reikia atsiminti, kad karas visą Vokietiją paliko sugriautą. Adenauerio nuopelnas glūdi tame, kad būdamas genialus taktikas -- titulus kurį jam suteikė žymiausias socialdemokratų politikas (po Berlyno burmistro Willy Brandt) Herbert Wehner -- jis Vakarų Vokietijos negrąžino į 1933 metais Hitlerio sunaikintą santvarką, bet sukūrė kažką naujo. Jo paties partija CDU -- krikščionių demokratų unija -- nebuvo senosios katalikų Centro partijos atgaivinimas. Tai buvo daugiau politinis, negu ideologinis sam-

būris, kuris siekė ir konservatizmo ir socialinės pažangos kartu. Tai nebuvo vienos klasės ar luomo partija, bet politinė mašina, daugiau panaši į Amerikos partijas.

Tokia politinio gyvenimo evoliucija privertė keistis ir Vokietijos socialdemokratams, kurie Vakarų Vokietijos nepriklausomo gyvenimo pradžioje, iki jų vado dr. Kurt Schumacherio mirties 1952 m., bandė eiti senosios vokiečių socialdemokratijos pėdomis. Šiandien Vokietijos socialdemokratai irgi nėra vien darbininkų klasės politinis frankis, bet tik kita partija iššaknyjusioje demokratinėje santvarkoje, kurios eventualus atėjimas į valdžią neatneštų jokių ypatingų permainų, kiekvienu atveju nereikštų socialinės revoliucijos.

Tokia abiejų didžiausių partijų evoliucija reiškia, kad dauguma gyventojų yra patenkinti nusistovėjusia tvarka ir jos numatytais būdais ją, jei būtų reikalo, pakeisti. To viso nežinojo Veimaro Vokietija, kas leido įsigalėti Hitleriui.

Aišku, kad prie pasitenkinimo

esama tvarka pagrindą sudaro ūkinis gerbūvis. Adenaueris apie ūkinius dalykus turėjo gana miglotą supratimą, tačiau jis rado gerą patarėją, būsimą kanclerį Erhardą, kurio klausė. (Erhardas irgi negalėtų padaryti ūkinio stebuklo, jei nebūtų pastovios, daugumai gyventojų priimtinos, santvarkos.)

Adenaueriui prikišama, kad jis pats, būdamas reinlandietis ir katalikas, daugiau svajojęs apie katalikiškos Vakarų Europos -- Karolio Didžiojo imperijos -- iš Vakarų Vokietijos, Prancūzijos ir Italijos atstatymą, negu apie Vokietijos sujungimą. Dar daugiau, kad jis tyčia nenorėjęs Vokietijos sujungimo, nes toks sujungimas pakirstų CDU įsiviešpatavimą ir katalikų nesudarytų joje daugumos. Ta svajonė jį sulaukusi nuo bet kokios politinės iniciatyvos 1952-1955 metais, kada sovietai patys dar nežinojo, ką daryti su savo okupuota Rytų Vokietija ir ko gero būtų sutikę su Vokietijos sujungimu, jei ji liktų neutrali. Dėl to reikia pastebėti, kad Adenaueris, būdamas praktiškas politikas, greičiausiai visai rimtai nesvajojo apie Karolio Didžiojo imperijos atstatymą, tačiau savaime aišku norėjo didesnės krikščioniškos pasaulio vienybės. Ir jo nenoras bandyti derėtis su sovietais aiškintinas ne tiek ideologiniais įsitikinimais, kiek praktišku pastebėjimu, kad einama prie konflikto tarp JAV ir Sovietų Sąjungos, ir vokiečiams geriau būtų stovėti JAV pusėje, ypač jei jo draugas John Foster Dulles, anų laikų JAV užsienio politikos varuotojas, neutralizmą laikė nemoraliniu dalyku. Žinoma, šiaandien, kada kalbama apie Jaltos, t.y. apie bendradarbiavimo su sovietais, politikos atgaivinimą, viskas atrodo vėl kiek kitaip, nes vėl kalbama apie eventualų abiejų Vokietijų demilitarizavimą.

Teigiama, kad Stalinas, karui pasibaigus, klausęs savo politinio ekonomo vengro Vargos, kokia bus pasaulio ateitis. Tas atsakęs, kad po karo nebūsių jokios didesnės ūkinės krizės, nebūsių ir jokio naujo karo tarp vadinamųjų imperialistinių valstybių, o visos kolonijos po truputį virs nepriklausomomis valstybėmis. Tai netiko Stalino pažiūrom, kuris tikėjosi po karo susilauksiant patogių sąlygų komunizmo įsigalėjimui. Varga atsidūrė kalėjime, tačiau jo prognozas padarė įspūdžio ir Stalinui ir jo palikuonims, kurie iki pat 1955 metų nebuvo užtrenkę durų Vokietijos susivienijimui. Tačiau Adenaueris tomis pusiau praviromis durimis nepasinaudojo. Ar tai nuodėmė ar nuopelnas, parodys tolimesnė ateitis.

Šiandieną, Adenauerio dėka, Vakarų Vokietija yra tvirtai įsijungusi į Vakarų stovyklą. Taip tvirtai, kad ir norint būtų ją sun-

Chicagos jūrų skaučių Juodkrantės tunto "burbulės", stovyklavusios šią vasarą jubiliejinėje lietuvių jūrų skautijos stovykloje, Custer, Mich. Stovi iš kairės: S. Zalagėnaitė, Ž. Stonkutė, I. Stravinskaitė, L. Gasnerytė, A. Matutytė, D. Navickaitė, R. Baronaitytė, L. Daugirdaitė. P. Petručio nuotrauka

ALT S-gos VEIKLA IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Iš pasikalbėjimo su ALTS vicepirmininku Antanu Seniku

Išrinkus naują kurios nors organizacijos vadovybę, nevisuomet lengvai pasiskirstoma pareigomis, nes kiekvienas siekia pareigų, kurios mažiausiai pareigoja dirbti. Labiausiai mėgstamos yra vicepirmininko pareigos, nes manoma, kad jam tik tada tenka imtis organizacinio darbo, kada dėl kurių nors priežasčių jų nebegali eiti pats pirmininkas.

Tačiau tikrumoje taip nėra. Mūsų organizacijos turi atlikti daug ir didelių uždavinių. Darbo užtenka kiekvienam valdybos nariui, nežiūrint jo pareigų vardo.

ALTS-gos Centro Valdybos vicepirmininkas Antanas Senikas nuo pat kadencijos pradžios buvo įpareigotas rūpintis Antano Smetonos monografijos išleidimu, kuri autoriaus nebuvo dar baigta rašyti, todėl Centro Valdyba turėjo palaikyti nuolatinį kontaktą tarp autoriaus ir spaustuvės. A. Senikui, gyvenančiam su autorium Aleksandru Merkeliu artimiausioje kaimynystėje Great Neck, N.Y. tos pareigos eiti labiausiai ir tiko. Be to, jis buvo vienas iš pirmųjų monografijos leidimo komiteto narių.

Antras atsakingas ir didelio dėmesio reikalaujantis darbas Anta-

nui Senikui, kaip teisininkui, tai paruošti Sąjungos įstatų projektą, kurį S-gos Centro Valdyba patiekė S-gos Seimui, įvykusiam š. m. gegužės 31, birželio 1 d., St. Louis, Mo. Seimas pakeitimą priėmė, ALTS-gos nauji įstatai jau atspausdinti ir jau siuntinėjami skyriams.

— Koks reikalas buvo keisti Sąjungos įstatus? — paklausiau A. Seniką.

-- Jau Clevelande įvykusiam S-gos Seime buvo išrinktas S-gos Tarybos prezidiumas, kuris nebuvo įstatuose nei numatytas. Pagal dabartinį įstatų pakeitimą, šis prezidiumas įjungtas į Tary-

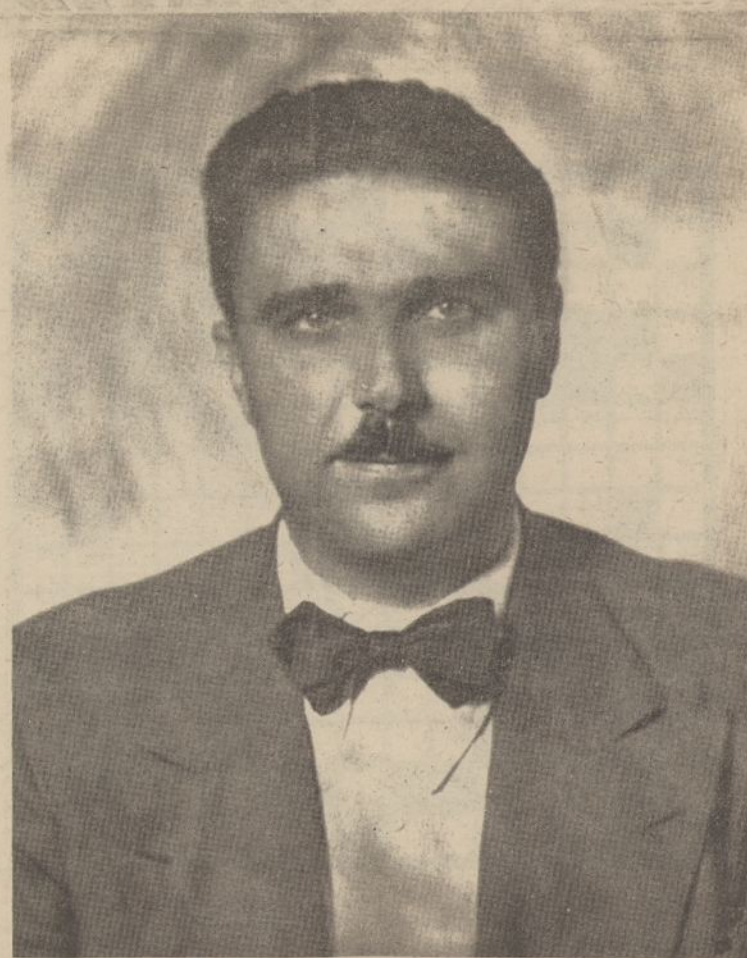
bos narius ir Taryba padidinta nuo 11 iki 15 narių.

Be to, suteikta teisė Sąjungos Taryboje ALTS skyrių pirmininkams. Tai faktiškai Taryba padidėjo iš 11-kos iki 37 narių.

— Ar pagal šį pakeitimą ne per didelis Sąjungos Tarybos sąstatas?

-- Tuo padidiniu Taryboje suteikta balso teisė skyrių pirmininkams, nes jie, būdami aktyvūs vadovai, S-gos veikimo pulsą jaučia labiau, nei 11 ar 15 išrinktų Tarybos veteranų.

— Kokias pareigas ir teises turi Sąjungos Taryba pagal naujus įstatus?

Antanas Senikas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vicepirmininkas.

-- Tarybos pareigos nepasikeitė. Jos yra, kaip ir buvo parašyta įstatų 8 str. 4 pstr. S-gos Valdybos nutarimas reikalingas Tarybos patvirtinimo, jei jis yra

a) susijęs su išlaidomis iš Sąjungos iždo didesnėmis, kaip tikstantis dolerių. Pagal senus įstatus buvo tik 500 dol.

b) Taryba priima ar keičia įstatams vykdyti taisykles arba

c) priima naują nusistatymą visos Sąjungos veikimui liečiančių reikalų ir S-gos pirmininkas ar du valdybos nariai pasiūlo tą nutarimą patiekti Tarybai tvirtinti.

12 str. 3 prgl., kalbą apie lėšas, panaikintas dėl to, kad pagal tą straipsnį Centro Valdyba turėjo teisę pareikalauti visas lėšas pervesti Centro Valdybai, kai tuo tarpu visas veikimas vyksta skyriuose ir jiems reikalingos lėšos.

Šita teisė panaikinta, bet pakeitimai padaryti atskiru nutarimu, kad aukos ir darbų pelnas

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

PASAULYJE visur susiduriama su turistų vadovais. Jie laisvai kalba keliomis kalbomis, moka parodyti krašto idomias vietas ir užimti keleivius. Visur kur tik yra turistų, randami ir vadovai. Jie būna ištikimais palydovais ir nusikratoma tik davus jiems arbatpinigius...

Kiek skirtingi turistų vadovai yra komunistiniuose kraštuose. Jie irgi moka svetimas kalbas ir pasiruošę duoti paaiškinimus turistui, parodyti muziejus, užtvanką, vaikų darželį ar kokį socialistinį laimėjimą. Savo ciceronišku iškalbingumu jie giria krašto progresą. Bet kada turistai nori juo nusikratyti, negelbsti jokie arbatpinigiai. Jis jų atsisako, nes už patarnavimą gauna algą iš saugumo organų.

Pietų Amerikoje iki šiam laikui nebuvo tokių "ciceronų". Bet Kuboj, Fidel Castro pastangomis, dabar jau suorganizuoti sovietiniu pavyzdžiu turistų vadovai. Castro galvoja, kad saloje esant karštam orui, kiekvienam svečiui pravartu turėti šešėlį, kuris jį lydėtų... Tam tikslui jis nepagailėjo išmesti nemažai pinigų ir šiuo metu yra apmokyti 400 turistų vadovai, kurie dirba pagal sovietų saugumo metodus. Jie visi nešioja revoliucines barzdas ir be gimtosios ispanų kalbos, kalba anglų, prancūzų, rusų, vokiečių, italų, čekų, lenkų, portugalų, olandų, rumunų, kinų ir arabų kalbomis.

Septintojo pasaulinio architektų kongreso atstovai, kurie rugsėjo 29 d. susirinko Havanoje, bus pirmaisiais tų vadovų svečiais. Kai iškels koją Kuboje atstovai bus pasveikinti gimtoje kalboje ir sekami dieną ir naktį jiems priskirtų vadovų. Rytų bloko svečiai bus dvigubai sekami. Nes jie bus lydimi dar savo "vertėjų", kitaip sakant savo saugumo tarnautojų. Pavyzdžiui 25 Čekoslovakijos delegatai atvyksta lydimi 25 "turistų"!

Kongreso dalyviai iš laisvojo pasaulio kraštų, kurie nepažįsta komunistų sekimo metodų, bus nustebinti vadovų rodančių jiems Kubos "laimėjimus". Kai kurie gal nepastebės, kad yra sekami, bet supras, jog Castro šį kongresą norės išnaudoti savo propagandai. Architektams nebus leista susidaryti vaizdo, kad Kuboje lūdnas gyvenimas. Vadovai stengsis juos vedžioti po tokias vietas, kur Castro turi ką nors parodyti ir su šiais įspūdziais atstovai turės grįžti į savo kraštus. Neseniai Havanos radijo sakė: "Nelengva nesocialistiniuose laikraščiuose paskelbti tiesą apie Kubą, bet mes tikimės, kad 3,000 svečių (architektų kongreso) pamatys realybę savo akimis ir padarys objektyvų reportažą visuose pasaulio kraštuose".

Castro galvoja, kad architektai pasitenkins pažiūrėję tik dekoracijas. Bet galimas dalykas, kad kuris nors architektų nebus apakintas dekoracijų spalvingumu ir panorės pažiūrėti kas dedasi už dekoracijų, kad pamatyti tikrą krašto gyvenimo realybę, kurią turi pakelti kubiečiai.

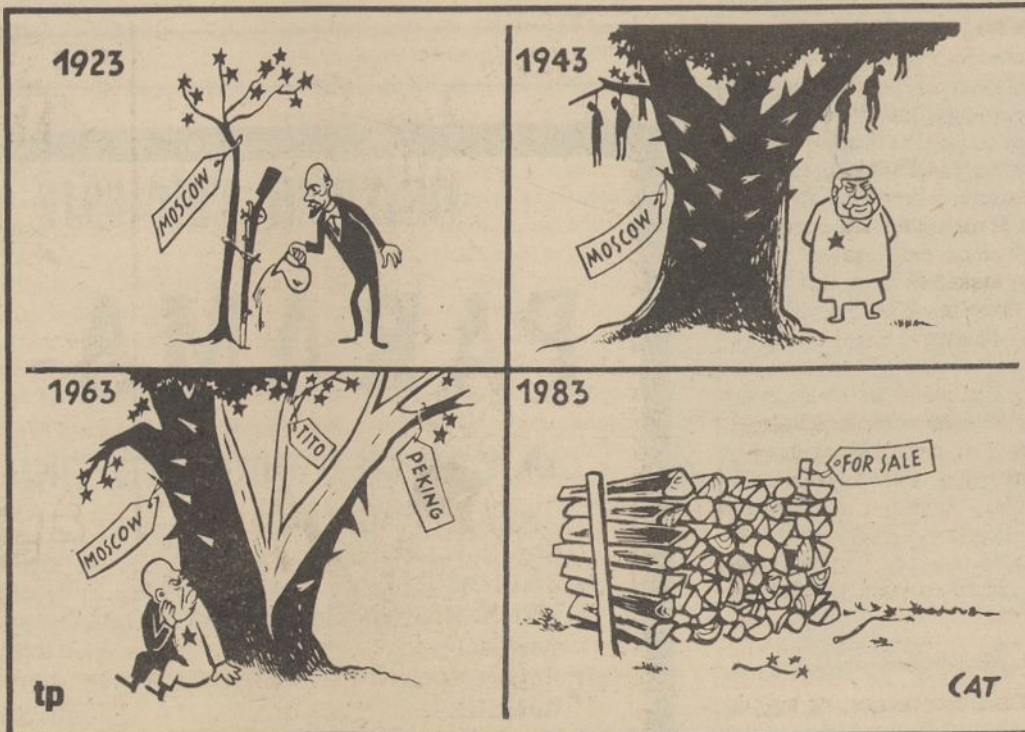
★

KLAIPĖDOJE sena moteris klausinėja sovietų karininko: -- Kokiame mūšyje gavote šį medalį?

-- Tai socialistinis medalis, -- atsakė karininkas, -- aš jį laimėjau ne karo, bet taikos metu.

-- Ak, tiesa, -- pastebėjo nueidama moteris, -- aš buvau užmiršusi, kad jie šaudė ir civilius...

(vg)

Natūrali evoliucija...

ALTS VEIKLA...

(Atkelta iš 1 psl.)

ne mažiau 10 procentų yra skiriamos Centro Valdybai. Likusioji dalis pasilaikoma skyriuose ir tvarkoma pagal skyrių susirinkimų nutarimus. Pakeitimas yra ir nario mokestį siunčiant S-gai. Iki šiol skyrė aiškina vosi, kad siunčia pinigų tik už susimokėjusius narius, o dabartiniai įstatai pakeisti taip, kad jei skyriaus valdyba neišreikalauja iš savo skyriaus narių mokesčio, tai ji sumoka iš skyriaus išdo.

— Kam Sąjungos Centro Valdybai reikalingos lėšos, jei visa veikla, kaip minėjote, reikiama per skyrius?

-- Sąjungos Centro Valdyba turi daug ir didelių užsimojimų. Jos veikimą nusako įstatų 1 ir 2 str. O šiuo metu Sąjungos išlaidos itin padidėjo leidžiant Antano Smetonos monografiją, kuri Sąjungai kaštavo apie 14 tūkstančių dolerių. Be to, mūsų rūpesčių eilėje yra ir laikraštis Dirva. Tautinė Sąjunga iš savo išdo remia ir kitų dirbamą politinę bei kultūrinę veiklą.

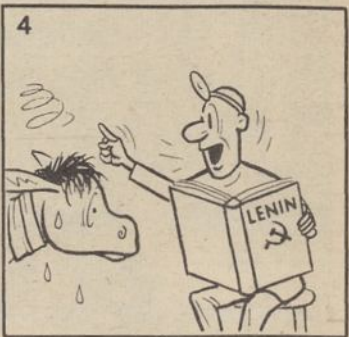
Kai kurie skyrė išleidžia didelės sumas vietiniams reikams, primiršdami reikalus, liečiančius ne vieną kurįskyrį, bet visą Sąjungą. O be to, naujų įstatų spausdinimas buvo būtina reikalingas ir todėl, kad senieji jau buvo išsibaigę.

Kaip matome, ALTS-gos Centro Valdybos vicepirmininkas Antanas Senikas du iš pačių didžiųjų Sąjungai įsipareigojimų jau kaip ir atliko, nes ką tik applanęs monografijos autorių, rado bekompetentų jau paskutinius puslapius. Bet gi čia dar ne viskas. Jis atstovauja Sąjungai Balfe, eidamas Balfo Centro Valdybos išdininio pareigas, kurias atlieka labai sąžiningai, pašvęsdamas daug laiko ir energijos, stengdamasis, kad pašalpa iš visuomenės aukų būtų paskirstyta tikrai jos reikalingiems lietuviams.

E. Čekienė

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Pinky

Portretisto žodis apie Liudą Girą

St. Santvaras

Kai kalbi apie žmogų, koldo moralinio lygmens jis bebūtų, kalbėk be neapykantos ir pykčio. Tai gal poetiška, gal klaidinga ir sugriauinama, bet tai yra mano asmeninė pažiūra apie viešąjį žodį. Ką padarysi, esu įsitikinęs kad ir niekšio sielą gali spindėti žmoniškumo žiburėlis. Mūsų dienom, kai keršto ir neapykantos kurstymas -- ta akivaizdi žmonijos atžanga -- yra pasidariusi Sovietų Rusijos religija, meilė žmogui gal dar yra ta vienintelė sąvoka, kurią gali tikėti, kuri, jei visi ar nors daugumas tikėtumėm, gal ir šios žemės ateitį padarytų ne tokia katastrofinga...

Rašydamas Liudo Giros portretą, aš nuvokiau, kad galiu susilaukti protestų ir papėikimo. Tačiau ne aš Liudą Girą pagimdžiau, todėl negalėjau jo išjungti iš savo plano (esu pasiryšęs ir daugiau mūsų poetų portretų rašyti), Kolega Bronys Raila parašė protestą. Asmeniškai susitikę, mudu Giros bylą apšnekėjome: jis savo protesto neatšaukė, o aš irgi likau prie tų samprotavimų, kurie yra paskelbti tame L. Giros paveikslely. Berods, bendra buvo kol. Railos ir mano nuomonė, kad nereikia daugiau ta tema kalbėti, nes tai būtų tik Giros reklamavimas.

St. J. a r a s Dirvoj paskelbė ilgesnį rašinį apie L. Girą su dūdele ir be dūdelės. Jo str.

darbas, gal ir kelių šimtų puslapių knyga. Negalvoju, kad kas nors imtųsi tokį darbą rašyti, bet ir galimybės užginčyti beveik neįmanoma.

Savo ruožtu, aš taip pat galiu tarti, kad ir St. Jaro nutapytas L. Giros paveikslas yra neišbaigtas. Jis apsiribojo tik juodąja, tik neigiamąją to žmogaus gyvenimo ir būdo pusę pavaizduoti. Nežiūrint, kaip saldumams būtų Liudą Girą taip nujuodinti, kaip čebato aulą, o, mano manymu, tai būtų akivaizdžiai šališka. Pasitelkim į talką aritmetiką. Liudas Gira šioj vargų ir rūpesčių pakalnėj gyveno 63 metus. Apytikriai tarkim, kad turėdamas 23 metus, jis išėjo į viešumą, ir pradėjo dirbti vienokią ar kitokią visuomeninį ir kultūrinį darbą. Taigi tiems darbams (o drauge ir jo pamėgtoms linksmybėms) jis turėjo 40 metų. Iš to metų kiekio 33 metus jisėjo su savo tauta (apie tuos jo darbus, glaustais sakiniiais kalbėjau savo "portrete", todėl nėra reikalo jų kartoti), o tik septynis metus gyveno tokioj moralinėj duobėj, kuri, va, mumsyse kelia jam panieką, o jam pačiam yra didi gėda. Ir dar: tarkim, kad per 33 metus visus darbus jis prastai dirbo, o tačiau ir tokiu atveju, bent mano supratimu, neįmanoma poeto Liudo Giros iš mūsų visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo išbraukti.

L. Giros paskutinių gyvenimo valandų faktai, kaip kumėnas, išpažintis, laidotuvs su religinėm apeigom, mano buvo gauti iš tikrai patikimų šaltinių. Betgi ir tai minėdamas, aš pasakiau, kad tai yra mano asmeninė nuomonė. Kitiems juk valia ir apie šią L. Giros kulvertą

ŠYPSENOS

☆☆☆

Kapinėse prie vieno kapo stovi žmogus giliai dūsaudamas:

-- Kodėl jis mirė, kodėl jis mirė...

Vienas praeivis girdėdamas tuos dūsavimus, paklausė:

-- Ar tai jūsų tėvas ar brolis?

-- Ne, tai mano žmonos pirmasis vyras!...

-- Atsiprašau, kaip jūsų vardas?

-- Vincentas. Bet vadinkite mane Vin, tokiu būdu sutautypsite centą...

Vidurnaktį Antanaitis atsibunda ir išsigandęs sako savo žmonai:

-- Aš girdėjau žingsnius. Man yra įspūdis, kad namuose yra vyras!

-- Tai būtų pirmą kartą, kad namuose naktį būtų VYRAS!!!

-- McLean, ar tu davei kunigui ką nors po vestuvių apeigų?

-- Aišku, aš jam daviau 2 šilingus.

-- Ir jis buvo patenkintas.

-- Taip. Pasižiūrėjęs į mano sužadėtinę, grąžino man vieną šilingą...

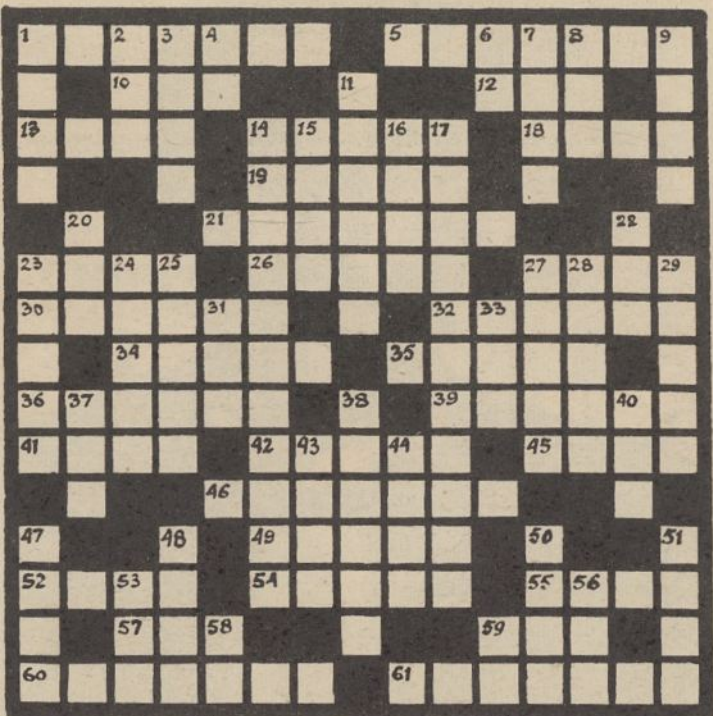
SATISFACTION

MORTGAGE loan at
ST. CLAIR SAVINGS

813 EAST 185TH STREET
6235 ST. CLAIR AVENUE
25000 EUCLID AVENUE
26000 LAKE SHORE BLVD.

KRYŽIAŽODIS Nr. 3

Raidės a, c, e, i, s, u, z gali būti skaitomos kaip a, č, e, é, i, š, o, u, ž.

SKERSAI: 1. Maž. Lietuvos patriarchas. 5. Aušrininkas. 10. Žemę dirbo. 12. Laikotarpis. 13. Duonos gėrimas. 14. Liekanas numeta jom (dvisk.). 18. Grindys. 19. Audeklą daryti. 21. Rankų sulenkimai. 23. Jaustukas. 26. Medžių sultys, derva (atvirkščiai). 27. Anglų chemikas. 30. Atakos komanda. 32. Lentelė ar sąrašas. 34. Sakoma, jis laiką dangaus skliautą. 35. Dryžuotas Afrikos arklys. 36. Prievieksmio forma. 39. Į darganą. 41. Nacių dalinio ištarimas. 42. Matuoklės padalinimas. 45. Užsegimo dalis. 46. Viršinininkai ragina. 49. Naktinis žuvis tinklas. 52. Yra būtinumas. 54. Anglai valdo jas. 55. Maldos užbaiga. 57. Prielinksnis. 59. Filmų aktorės Gardner vardas. 60. Lietuvos prezidentas. 61. Buvęs ministeris pirmininkas.

STATMENAI: 1. Lopšys. 2. Prievieksmis. 3. Upė įtekanti į Kaspio jūrą. 4. Neigimas. 6. Prancūziškas žodelis. 7. Arabų valstybė. 8. Kas ieškos, tas... 9. Plėšrus paukštis. 11. Atgal atstatyti su rankiu. 14. Vienas iš 1863 m. sukilimo vadų. 15. Duoklė savo noru. 16. Ugniakalnis Sicilijoje. 17. Gyvenęs mieste. 20. Priešdėlis reiškias atlikimą. 22. Prievieksmis. 23. Ritė. 24. Šiaurės Afrikos gyventojas. 25. Stvertis, griebtis ko. 27. Geldos duonai maišyti. 28. Šventosios vardas. 29. Plona. 31. Jos maiše nepaslėpsi. 33. Jos kartu. 37. Indo rankena. 38. Mistinė žydų filosofija. 40. Nagi. 43. Grėsmė Amerikai. 44. Italijos pinigas. 47. Reikalingas gyvybei. 48. Vokiečių kortų lošimas. 50. Ne svetimo. 51. Ne tas. 53. Taip trumpina Eisenhowerį. 56. Įvardis. 58. Gaida. 59. Klausiamasis žodelis.

KRYŽIAŽODŽIO NR. 2 SPRENDIMAS:

GULSČIAI: 1. Klopp. 6. Slaptas. 8. Ai. 9. St. 10. Amerika. 11. Pl. 12. Oš. 13. Postilė. 16. Tiesa. STAČIAI: 1. Klampot. 2. La. 3. Operetė. 4. PT (Ponas Tadas). 5. Paskola. 6. Šiaip. 7. Stasė. 14. Si. 15. Iš.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Šiai įmonei vadovauja ir greitai patarnavimus atlieka, turį daugelio metų siuntinių siuntimo srityje patirtį, EDVARDAS ŽUKAUSKAS ir VYTAUTAS ŽUKAUSKAS.

Kalėdiniai maisto siuntiniai iš JAV ir Danijos dabar siunčiami papigintomis kainomis.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Burl. Whiskey	5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas	5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška	5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY	5th \$3.35
6. METAXA, Graikų brandy, 90 proof	5th \$5.75
7. VAT 60 SCOTCH Whiskey	5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine	5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Grazina Baliūnaitė ir Elena Kučiūnienė aptaria madų parodos reikalus, įvyksiančios rugsėjo 29 d. Jaunimo Centre Chicagoje ark. J. Matulaičio senelių priklaudos statybai paremti.

V. A. Račkausko nuotrauka

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA ★★ ★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ORGANIZACIJA IR SPAUDA

ALTS-gos pirmininkas Vytautas Abraitis Sąjungos Rytų Apygardos suvažiavime pabrėžė, kad organizacijai norinčiai sekmingai gyvuoti ir tęsti jos įsikūrimo paskirtį, bei tinkamai atlikti savo uždavinius, būtina turėti savo spaudą.

ALTS-ga šiuo atveju jaučiasi laiminga turėdama savo laikraštį Dirvą, leidžiamą Vilties Draugijos. Mūsų visų pareiga rūpintis to laikraščio išlaikymu, tobulinimu ir tinkamu lygiu, -- užkcentavo S-gos pirmininkas.

Jo žodžius patvirtino ir visi suvažiavimo dalyviai, iš kurių tarpo tuoj pat atsirado 10 naujų šimtininkų, įstojučių į Vilties draugiją su 1000 dol. Tai buvo tikrai graži pradžia, kurią, be abejo paseks eilė kitų tokių pavyzdžių. Be pavienių asmenų su šimtu dolerių yra įstojučių ir jau pasižadėjusių įstoti ALTS-gos skyrių. Tai gražūs ir sektini pavyzdžiai.

Niekas nedrįs ginčyti, kad pirmojo vietoje turime rūpintis sava šeima, jai skirti daugiausia dėmesio ydant šeimos nariai būtų sveiki, tvirti ir laikytųsi tam tikrų šeimos tradicijų. Antrą vietą galime drąsiai priskirti organizacijai, kuriai patys priklausome.

Organizacija yra mūsų antroji šeima, kurios tikslais rūpintis esame savo noru įsipareigoję. Jei kuri šeima geriau savo pareigas atlieka, sakoma, jog tai pavyzdingas ir nesugriauama, stipri šeima. Lygiai taip pat su organizacija, kurios nariai geriau atlieka savo organizacines pareigas. Daug garbingiau ir maloniau būti didelės, gausios ir veiklios organizacijos nariu, negu merdinčios.

Tautinė Sąjunga yra viena iš tų didžiųjų organizacijų. Laikui bėgant, žiauri mirtis karts nuo karto įsibrauna ir į mūsų tarpą, nuskindama veikliąsias asmenybes, prarandama mūsų narių eiles. Todėl kiekviena likusi jėga, kiekvienas narys yra ypatingai brangus ir vertintinas.

Turime laikraštį DIRVĄ, Vilties Draugijos leidžiamą. Nesuklysimė pavadinę ją mūsų kūdikiu, kuriuo rūpintis ir yra mūsų visų pareiga: telkti lėšas, didinti Vilties draugijos įnašus ir naujų surasti, plėsti prenumeratorių skaičių. Remti ir stiprinti ne vien lėšomis, bet ir informacija.

Ar mes visa tai atliekame?

Turime daug įvairių fondų su įvairiomis paskirtimis. Nei vieno iš jų negalime peikti, tačiau kiekvienos šeimos nariai pirmo eilės rūpinasi, kad neliktų tuščias savasis išdas, tarnaujęs ne vien savos organizacijos reikalams, bet remiant ir kitus politinius bei kultūrinius darbus. Šiuo atveju Sąjungos Centro Valdybos ir Vilties draugijos išdai, o taip pat ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, kuriame ir Tautinė Sąjunga dalyvauja per Tautinį Sąjūdį yra pirmieji visų narių rūpesčiai.

Organizacijos veikla neįmanoma be lėšų, kurios telkiamos vadybių pastangomis įvairiais būdais. Efektinesnės sumos sukeliamos tik visų narių didelio pasišventimo ir aukos dėka, todėl jos privalo būti naudojamos labai apgalvotai. Ar gi neskaudu šeimos nariams, kada kai kurie iš jų palikę kiaurą savo stogą, už gautą pelną nueina dengti kaimynui naujo stogo?

Paminėtini Clevelando skyrius, vadovaujamas K.S. Karpiaus, Richmond Hill, N.Y. skyrius, vadovaujamas J. Siruso, ir East Chicagos skyrius vadovaujamas K. Pocius, kurie dideliais įnašais dalyvauja Vilties Dr-jai, ir išplatino daug Prezidento A. Smetonos monografijos prenumeratų, Philadelphia skyrius, vad. J. Česonio nutarė įstoti į Vilties d-ją su šimtu dolerių ir I-sis skyrius Brooklyn, kaip pranešė vicepirmininkas V. Alksninis. Šiuo atveju jaučiasi skolingas ir ta organizacinė skola artimiausioje ateityje bus išlyginta.

Taigi, tarp daugelio šių metų veiklos užsimojimų svarbiausia vietą skirkime tam šeimoms - organizacijos kūdikiui -- Dirvai, kad ji augtų, stiprėtų, jungtų ne tik savo šeimos narius, bet ir visus lietuvius, išsisklaidžiusius po platų pasaulį, tęsdama lietuviybės išlaikymą ir skleidžiamą Lietuvos išlaisvinimo idėją.

E. Čekienė

PRIE KORESPONDENCIJOS IŠ PROVIDENCE, R. I.

Korespondencijoje iš Providence (Dirva Nr. 104) kaimynas šios kolonijos gyvenimą nupiešė pernelę gražiomis spalvomis. Tačiau ir labai geram kaimynui nevisuomet žinoma, kas šeimoje dedasi.

Neteisingai paminėta, jog mūrės klebonas buvo nevisai palankus skautams, o visgi leido naudotis parapijos sale, nepasakė blogo žodžio ir, atrodo, neturėjo paslėptų minčių. Kas kita su skautų "prieteliu". Kiek pasėjo neapykantos skautų veikimui ir ypač skautų tėvų tarpe? Plačiau nesigilinant, tas liko mūsų šeimos tarpe, kaimynams gal ir nežinant.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo koncerto O'Keefe's Centre užkulisuose, išvargintos ilgos oficialios programos, trys Hamiltono choristės, norėdamos pašalinti alkį, dalinasi obuoliu...

S. Dabkaus nuotrauka

IŠ PASAULINIO SEIMO PAŠALIŲ (5)

V. RASTENIS

Seimas ir veiksniai

Šįmet nuo pat ankstyvo pavasario buvo užsimenama, kad PLB seime turės įvykti, ar net galės būti patvirtintas jau įvykęs po-

nai atvažiavę, net savo valgi atsiiveža, o lašelį parūpina vietoje, kad tik neprileidus svečių prie tėvų paruošto stalo, tuo sumažinant pajamas.

Šeštadieninės mokyklos reikia kaip druskos ir ačiū tiems, kurie tuo vargu rūpinasi, bet tikrieji vargai prasidės, kai mokyklos išlaikymui reikės primesti vienas kitas centas arba net doleris.

Kolonija naujaisiais nariais padidėjo ir žada didėti, bet neužmirštama, kad keletas šeimų jau išsikėlė kitur, nes uždarbių skirtumas kalba mūsų nenaudai.

J.S.

Providence

NEI VIENO SOCIALDEMOKRATO

Keleivio 38 nr. aprašytas P. L. B-nės suvažiavimas Toronte, po straipsniu pasirašant "bendruomenininkui". Kadangi jo straipsnyje daug blogos tendencijos, užkabinama stipriausias intelektualinis ir kiekybinis atžvilgių grupės -- tautininkai ir frontininkai -- todėl pabijoję net pavarde pasirašyti.

Rašydamas apie naują PLB-nės Valdybą primena, kad 4 naujos valdybos nariai yra JAV L. B-nės Tarybos liūdnio atminimo nariai...

Šie tautininkai ir frontininkai varė destruktivinį darbą prieš VLK ir ALT.

Bostono Keleivio bendradarbis klausia, ko galima laukti iš naujosios PLB-nės Valdybos, kurią sudaro tik tautininkai ir frontininkai? Ten nesą nei vieno žmogaus, kuris būtų Vliko ar ALT nuoširdus rėmėjas. Ir dar primena, kad renkant naują valdybą, Seime būta stiprios opozicijos.

Kad Vlikas nuseno, tai šiandien turėtų būti visiems aišku. Kad ALT buvo reikalingas skubių re-

formų, kad socialdemokratas Dr. P. Grigaitis turėjo užleisti savo "nepamainomą" postą, taip pat visiems aišku. Kad Lietuvių B-nė turėtų stipriai įsikisti į Lietuvos laisvinimo darbą, tai ir aiškint to nereikia.

Naujos PLB Valdybos vyrai niekada nesivadovavo partiniais reikalais. Jie visada stovėjo ir stovi Lietuvos reikalų aukščiausioje sargyboje.

Tik keisčiausia, kad Keleivio bendradarbis, būdamas pats Seime, sėdėdamas bendruomenės kėdėje, taip nedaliai vadina tas organizacijas, kurios davė stipriausius Pasaulio Lietuvių B-nės vyrus: J. Bachną, S. Barzduką, A. Nasvytį, A. Mikulskį ir V. Kamantą.

Savo seime socialdemokratai nusiskundė, kad nei vienas jaunuolis nepapildė jų gretų, o senieji jau mažai ką gali. Todėl soc-tų partijoj nebėra nei griežikų nei šokėjų, tad ir jų balsas tik šauksmas tyruose.

I.V.

Boston, Mass.

sūkis PLB santykiuose su mūsų politiniais veiksniais.

Politinių veiksmų ar stačiai veiksmų vardu dažniausia vadinama ne viskas, kas daro ar bando daryti kokią nors poveikį mūsų politiniams tikslams pasiekti, o tikrai keletas konkrečių institucijų, būtent, Lietuvos diplomatinės įstaigos, Lietuvos Laisvės Komitetas, Vlikas, Amerikos Lietuvių Taryba.

Vien šie keturi veiksniai jau yra sukėlę galvosūkį, susirūpinimą ir net triukšmingą susirėmimų visuomenėje dėl uždavininių pasiskirstymo ar "vyresniškumo" sprendžiant, kas, kada, ką bei kaip turėtų daryti. Visi jie jaučiasi "suverenūs" ir geriausiu atveju leidžia sau priimti iš kitų nebe neprivalomų patarimų. Bandymai sukurti, anot a.a. min. Žadeikio, kokią "kepurę" tiems keturiems veiksniams rikiuoti niekad nenuėjo toliau pasikeitimų pažiūromis bendrose konferencijose.

O tuo tarpu gimė ir daugiau institucijų, savo "paveikslu" ir panašumu iš esmės nesiskiriančių nuo to ar kito minėto veiksnio. Pavyzdžiui, jei Vlikas -- tam tikro pobūdžio sambūrių junginys -- yra veiksnys, tai kuo ne veiksnys kitų tokių paties pobūdžio sambūrių junginys, kaip Lietuvos Nepriklausomybės Tarka? Arba kuo ne veiksnys net ir jokiame junginiui nepriklausą toks pat sambūris, jei jis kuo nors reiškiasi nepriklausomybėje veikoje, pav., iš Vliko pasitraukęs Lietuvių Fronto sambūris, arba iš Vliko kada išstumtas, vėliau iš LNT pasitraukęs LAS sambūris?

Vlikas, žinoma, stengiasi išlaikyti visuomenėje dėsnį, "neturėk kitų veiksmų, tik mane vieną", bet netgi ligišiolinė PLB valdyba, turėjusi savo viršūnę buvusį Vliko pirmininką, to dėsnio galia šiuo metu suabejojo.

Mylėjo PLB vadovybė Vliką, galbūt, "labiau už viską". Bet ji neužmerkė akių ir prieš gyvus mūsų visuomeninio-politinio gyvenimo faktus. Ji matė ir kitus veiksmus, su jais tarėsi ir nepaisė Vliko reikalavimo jų nepripažinti. Tad ir susitarė su "mylimiausiuoju" PLB valdybai buvo daugiausia vargo...

Toliau, Jungtinės Valstybės Amerikos Lietuvių Taryba irgi grynė dėsnį -- "šioje teritorijoje neturėk kitų veiksmų, tik mane vieną". Tačiau kituose kraštuose veikloji mūsų išeivija, neradusi tokių tarybų, susimetė į organizuotus Bendruomenės vienetus (kai kur kitaip vadinamus) ir juose, šalia kultūrinės veiklos, ėmė atlikti ir grynai "veiksniškus" (politinius) uždavinius, tokius, kokius Jungtinės Valstybės, sako, turinti teisę atlikti tik ALT, ir prie kokių Bendruomenė esą nevalia nei prisiliesti, nes tai "dinamitas, kuris Bendruomenę bematant susprogdintų"... Kanadoje iš pradžių buvo susidariusi analoginė Kanados Lietuvių Taryba, bet ilgainiui jos darbą perėmė Bendruomenės organai, ir -- nuostabus dalykas! -- nesprogo... Nesprogo nuo tokio "veiksniavimo" Lietuvių Bend-

ruomenė ir jokiame kitam krašte.

Taigi, jeigu ALT yra veiksnys, tai kuo ne veiksniai tą patį darantieji įvairių kraštų Bendruomenės organai? O jeigu tie yra veiksniai (ne tik kultūriniai, bet ir politiniai), tai kuo ne veiksnys PLB centriniai organai -- PLB seimas, PLB valdyba?

Kas bebūtų buvęs PLB valdyboje, vistiek neišvengiamai įsitikinęs, jog ir Jungtinėse Valstybėse nuosekliai bei tikslingai būtų laikytis panašaus susirikiavimo pavyzdžio, kaip ir kitur. Kadangi čia susidėjo du veiklos centrai, vienas šalia kito, ir ypač kadangi dėl to pasijuto net gana stipri "alkūnių trintis", PLB valdyba bandė tartis su ALT dėl išieities. Bet čia ji susidūrė su labai kietu "niet". O Vlikas, kuris santykiuose su ALT nėra taip jau labai "suverenų", užėmė tuo klausimu su ALT solidarią poziciją... Tad PLB valdybai neliko nieko kita, kaip bandyti pasiekti nors šiek tiek konsolidacijos bent tarp "Vilkinio tipo" veiksmų ir pačios Bendruomenės organų.

Seimas artėjo, ėmė grėsti laiko stoka, pasitarimai dažnėjo, o iš jų vis labiau aiškėjo, kad iki seimo nieko konkretaus neįvyks. PLB valdyba pamatė, kad jos penkerių metų gyvenimo ambicija netaps realizuota, ir kad jai teks pasiguosti tik pareiškimu "padarėm, ką galėjom". Ir tikrai, vargu ar kas šiose aplinkybėse būtų galėjęs padaryti daugiau, ar daryti net ir tiek.

Seimo artėjimu teko susirūpinti ir Vlikui. Jei seime būtų praneštas visiškasis PLB valdybos pastangų nepasisekimas, tai kiltų seimo (ir pasaulio lietuvių visuomenės) opinijoje klausimas, už ko gi čia užkliūta. Pasitarimų istorija galėtų atskleisti itin kietą Vliko grupių atstovų "principingumą", papildytą šen bei ten įvykiais "silpnybės valanda" išsitarų sutikimų atšaukimais. Tas kietasis "principingumas" -- laikytis tokių aktų ir tokios veiklos sandaros, į kurią jau iš visų pusių pirštais rodoma, kaip į nuo realybės atitrūkusį dalyką -- juk ir buvo didžiausia, bene

vienintelė pasitarimų pažangos klūtis.

Seimo autoritetas, pasirodo, buvo "radioaktyvus": jo spinduliavimas jau apie savaitę prieš jam susirenkant suminkštino net pačių atkaklių vlikiečių "principingumą". Seimo išvakarėse buvo patirta, kad pasitarimų komisijoje pasiekta "viltinų kompromisų".

Tą linksmą pranešimą betgi lydėjo abejojimai: ar tai tikrai viltinai (ir protingi) kompromisai, ar vien lašelis tepalo, kad pasitarimų ratai ne taip girgždėtų tik tol, kol pro seimą pravažiuos?

Mat, pasitarimuose dalyvavusiems jau buvo susidaręs įspūdis, kad tą reikalaž stumiančių PLB valdybos atstovų (pirmininko ir vicepirmininko) pirminės intencijos tai esti gana rūpestingai suderintos su esamomis realiomis sąlygomis, tačiau "sūniška meilė" Vlikui netrunka padaryti savo įtaką, ir tos pirminės intencijos kažkaip nublunka, jų vietą užima rezignacija prieš kietųjų Vliko ortodoksų "dogmas" (nepaisant, kaip jos būtų pradinės intencijose jų pačių kritikuotos). Pavyzdžiui, vienu metu atrodė, jog PLB vadovybė gal jau susigundys netgi priimti pasiūlymą įstoti į Vliką "ypatingu nariu". Bet už tą privilegiją Vlikas norėjo, kad Bendruomenės valdyba "atsivestų" į Vliką ir visus kitus vadinamuosius politinius sambūrius (senąja tvarka ir senaisiais pagrindais). Tieki, bent kažkurie, buvo nustebinti tokios perspektyvos, kad PLB būtų įtrikuota į partijų eilę ir lyg kokia partija tapų nariu Vlike, tegu ir "ypatingu". Vėliau ta idėja atrito, nes 1) PLB valdyba nesijautė galinti "atvesti ant pavardžio" į Vliką "suverenius" sambūrius, 2) partijos statusas, PLB vadams antrą kartą apie tai pagalvojus, paaiškėjo visgi nesiekimas, 3) buvo dar neišku, koks gi būtų PLB padėties Vlike "ypatingumas" (PLB žmonės buvo galvoję net apie pusę balsų, o Vlike vieni minėjo tris balsus, kiti tik... patariamąjį balsą).

Vlikui PLB vadų idėjos irgi atrodė nepagrįstai pretenzingos ir kaip nors numalšintinos. Prieš seimą buvo girdėti svarstymų New Yorke, ką su PLB daryti. Todėl reikėjo, kad pasitarimai prieš seimą nepasibaigtų ir neužtruktų. Buvo reikalingi ir "viltinai kompromisai" seime geram įspūdžiui padaryti, bet dėl jų neturėjo būti galutinai sutarta, kad tų kompromisų galutinis likimas galėtų būti sprendžiamas jau su seimo atitinkamai perrinkta valdyba.

Buvo minimas net atsarginis kandidatų sąrašas į PLB valdybą. Iš New Yorke, su prel. Bal-kūnu (Vliko fondo pirmininku) priešaky. Su tokia PLB valdyba Vliko santykius suderinti bent jau Vlikui būtų buvę parankiau net ir negu su draugingai nusiteikusia, bet šiek tiek "revizionistiška" torontišką valdybą...

Seime tas sąrašas aiškėn neiškilo. Užtat Toronto sąrašo atitinkamu perkompaktavimu itin uoliai rūpinosi ne tik "gryni bendruomenininkai", bet ir "veiksni-ninkai", ypač iš Vliko sluoksnių.

Šiame fone "viltinai kompromisai", atsiradę prieš pat seimą, nebeatrodė tokie viltinai. Dr. B. Nemickas, seimo narys, bet paprašytas pasisakyti apie tuos "viltinų kompromisus" kaip LNT pirmininkas, išsitarė: "Jei bus daroma taip, kaip čia sakytą, tai vilčių yra. Kad tik tie sakymai neišvirstų kitokiais darymais..."

(Bus daugiau)

PLB Seimo atstovai įteikia prezidentui pirm. dr. P. Lukoševičiui balsavimo korteles ir pasirašo. Nuotraukoje matyti: Vaičiūnas, G. Procuta, T. Blinstrubas, ir kt.

S. Dabkaus nuotrauka

SOFIJĄ AVIŽONIENĘ PALYDĖJUS Į AMŽINYBĘ

Mintys ir prisiminimai apie velionę ir jos šeimą

Š.m. rugpjūčio 18 d. mirė Sofija Avižonienė, gimusi Grudyte. Sausio 21 d. ji minėjo savo 91 metų sukaktį.

Baigusi Šiaulių Zubovienės pensiją 1889 m. ir akušerijų m. sažisčių kursus prie Tartu (Dorpat) universiteto 1898-1900 m. Bendradarbiavo spaudoj draudimo laikais: 1902 m. Ūkininke, Varpe, Naujienose (Tilžės); Lietuvos Ūkininke; išvertė Tolstojaus Pragarą atgijimą.

1901 m. ištėkėjo už gydytojo Petro Aivžonio. Velionė buvo našlė nuo 1939 m., kada mirė jos vyras P. Avižonis, buvęs Lietuvos universiteto Kaune akių ligų profesorius, akių klinikos steigėjas ir vedėjas. Kurį laiką buvo medicinos fakulteto dekanas ir universiteto rektorius.

P. Avižonis buvo vienas iš tautinio atgimimo veikėjų. Jis parašė ir išleido Lietuvišką gramatikėlę, kurią J. Jablonskis vėliau perdirbo ir išleido kaip Lietuvių kalbos gramatiką bendru slapyvardžiu Petras Kriaušaitis, kur Petru pažymėtas Avižonis, o Kriaušaitis — Jablonskis. Ta gramatika buvo išleista Amerikos lietuviams padedant, laimėjo SLA premiją ir susilaukė kelių laudų. P. Avižonis daug rašė iš mokslo ir populiarios medicinos, buvo kelių medicinos žurnalių bendradarbis, tarp kitų ėjusio lietuvių kalba "Medicina", parašė daug straipsnių apie akių ligas,

Dr. V. Tercijonas

išleido keletą knygelių: Aklumas ir trachoma Lietuvoje, Akių istorija ir plati akių ligų vadovė (844 psl.), skirtą gydytojams ir studentams medikams, atspausdintą jau po jo mirties 1940 m.

A.A. Sofija Avižonienė

Kaip profesorius Avižonis buvo gerbiamas studentų ir savo kolegų; jo paskaitos buvo turiningos, dėl gilaus dalyko žinojimo ir mokėjimo dėstyti studentai medikai jas labai vertino.

Petras ir Sofija Avižonai išau-

gino gražią šeimą: 3 sūnus ir dukrą.

Jonas Avižonis, g. 1902 m. inžinierius; 1919 m. buvo partizanas prieš bermontininkus Šiaulių ir Radviliškio apylinkėse, 1920 m. dalyvavo Širvintų - Giedraičių kautynėse su lenkais. 1921-1926 m. studijavo ir baigė Berlyno aukštąją Technikos mokyklą diplomuoto inžinieriaus laipsniu. 1927-1940 m. dirbo Lietuvos geležinkelio srityje. Pagal jo planus buvo įvestos automatinės - dizeliniai garvežiai. Buvo VDU technikos fakulteto dėstytojas. 1940 m. spalio mėn., kai Lietuva buvo okupuota bolševikų, buvo suimtas ir nuteistas į priverčiamų darbų stovyklą, o birželio 23 d. 1941 iš Vilniaus Lukiškių kalėjimo išvežtas į Sibirą, kur mirė lapkr. 30 d. 1941 m.

Vytautas Avižonis, g. 1906, gydytojas, buv. Kauno universiteto akių ligų docentas ir akių klinikos vedėjas. 1945-1947 m. Berno univ. akių klinikos asistentas. Nuo 1949 m. JAV, dirba Delaware valstybėje ir savaitgaliais Bay Shore, Long Island, N.Y., kaip akių, ausų, nosies ir gerklių ligų specialistas. Savo specialybės klausimais atspausdino eilę studijų žurnaliuose: Medicina, Medicinos Fakulteto Darbai ir kt.

Vytauto dukterė Giedrė studijuoja mediciną, ir tęsia šeimos tradiciją būti gydytoja. Vytauto sūnus Petras yra PhD (Filosofijos daktaras), specializavosi biochemijoje.

Kostas Avižonis, g. 1909 istorikas, buv. Vilniaus universiteto 1940-44 m. istorijos skyriaus docentas; JAV dėsto Europos istoriją Elon College, N.C. K. Avižonis daug rašė iš Lietuvos istorijos ir bendradarbiauja Lietuvių Enciklopedijoje, Lietuvoje aktyviai veikė skautų organizacijose.

Birutė (Rūta) Avižonytė - Blaževičienė g. 1914 m. buvo baigusi VDU Teisų fakulteto ekonomijos skyrių diplomuoto ekonomisto laipsniu, vėliau baigė aukštąjį Tarptautinių Mokslų Institutą prie Teisų Fakulteto Pariziaus universitete; be to, daugelio kalbų žinovė. Studijų metu buvo aktyvi Korpi Filia Lietuvos korporante. 1938-1939 tarnavo Lietuvos atstovybėje Varšuvoje.

Šiam krašte pasitraukė iš tarnybos 1957 m., kad galėtų geriau prižiūrėti savo motiną, kuri gyveno Blaževičių namuose 16 metų nuo atvykimo į JAV iš Europos 1947 m.

Aleksandras Blaževičius, Rūtos vyras, gimė 1912 m. JAV, atvyko į Lietuvą 12 metų amžiaus, baigė Panevėžio vyrų gimnaziją, studijavo Kauno uni-

versitete teisių mokslus, priklauso Korpi Neo-Lithuania, dalyvavo II pasauliniame kare JAV kariuomenėje ir išėjęs atsargon pakeltas į pulkininko leitenanto laipsnį.

Sofija Avižonienė buvo kilusi iš bajorų Grudzlių šeimos, kur užaugo 3 sūnūs ir 7 dukros. Tos gausios šeimos motina buvo vyskupo Valančiaus sesers dukterė ir jo krikšto dukterė ir buvo vyskupo globojama. Velionė pasididžiūdama pabrėždavo, kad ji yra vyskupo Valančiaus giminaitė. Vienas iš S. Avižonienės brolių Stasys Grudzys (1866-1939), daktaras, vertėsi praktika savogimtinė (Suvartavoj ir Kelmė) iki pat mirties, buvo žmonių mėgiamas ir garsėjo kaip geras gydytojas. Kito jos brolio Kosto sūnus Vytautas Grudzys, irgi daktaras, gyvena ir verčiasi gydytojo praktika Cleveland, Ohio ir buvo atskridęs į velionės laidotuves. Visos Grudzdytės ištėkėjo ir sudarė lietuvių šeimą. Sofija Avižonienė atvyko į JAV lėktuvu iš Šveicarijos 1947 m., apsisistojė pas savo dukrą, kur ir gyveno iki mirties. Ji gerai prisitaikė prie šio krašto sąlygų, išmoko anglų kalbą ir jau būdama virš 80 metų išlaikė pilietybės egzaminus su pagyrimu. Mėgo skaityti knygas anglų ir lietuvių kalba ir perskaitydavo naujas knygas iš lietuvių dailiosios literatūros. Domėjosi ne tik lietuviškais laikraščiais (pneumeravo Dirvą ir Keleivį), bet ir angliškais, kasdien turėdavo peržiūrėti vietinius laikraščius. Tvirtai ilgo gyvenimo priežastis paaikškėjo, kad velionė mėgo gimnastiką ir kiekvieną rytą ir vakarą darydavo mankštą, be to, kasdien eidavo vaikščioti mažiausia po vieną valandą. Gamtoje ji rasdavo nusiramimą.

Mėgo rankdarbius, muziką, gražiai skambino pianinu, niekad nebuvo be darbo.

NEWARK

GRAŽIAI PAMINĖTAS 1863 SUKILIMAS

Lietuvių Bendruomenės Newarko, N. J., Apylinkės

Ji buvo gero ir laisvumo būdo, kantri, prie visko prisitaikydavo. Labai atlaidi ir dėkinga. Atjausdavo kitus, atsidavusi savo šeimai, mylėjo visus vaikus. Buvo geros širdies, ne egoistė. Vis sakydavo kad kitam reikia daugiau negu jai, kad kitas pavargęs daugiau negu ji. Buvo labdaringa neturtėliam. Rūta Blaževičienė prisimena tuos laikus, kai Avižonių šeima 1919-1920 dar gyveno Šiauliuose, o dr. P. Avižonis jau buvo persikėlęs į Kauną. S. Avižonienė praleisdavo ištisas dienas vyro kabinete, slaugydama jo paliktus akių ligonis, daugiau neturtėlius ir vargšus. Išvykstant Avižonių šeimai iš Šiaulių į Kauną, geležinkelio stoty susirinko atsisveikinti minia pacientų su įvairiom mažom dovanom. Kai Avižonių šeima bermontininkų buvo apiplėšta Šiauliuose 1919 m., pacientai neturtėliai sunėšė, kas ką turėjo, gyvenimo pradžiai, rūpestingumo ir meilės velionė Sofija Avižonienė galėjo sulaukti tokio garbingo amžiaus ir lengviau nugalėti senatvės ligas.

Velionė buvo pagerbta daugeliu gražių vainikų, papuošusių jos palaikus. Trečiad. rugp. 21 d. po pamaldų kongregacionalų bažnyčioje įvyko laidotuvis New Haven, Conn. kapinėse, kur velionės palaikai, kaip ir jos vyro P. Avižonio, buvo sudeginti krematoriume. Reikia tikėtis, kad jos pelenai bus grąžinti Lietuvon į bendrą kapą.

Valdyba rugsėjo 22 surengė 1863 sukilimo šimto metų sukakties minėjimą. Parapijos bažnyčioje buvo įvykiui pritaikytos pamaldos. Tuoj po pamaldų naujojo parapijos salėje įvyko susirinkimas, kuriam jaunimas, Amerikoj gimęs, istorikas A. Budreckis pateikė sukilimo istorinę apžvalgą, o "Darbininko" redaktorius, rašytojas ir dailininkas P. Jurkus — sukilimo įtakos ir sukiliminių temų apraiškos literatūroje.

Po akademinės dalies žemutinėje salėje įvyko jaunosios vaishės.

Iškilimėse dalyvavo apščiiai Newarko lietuvių ir svečių iš Patersono, Jersey City ir Lindeno. Minėjimą organizuojant daug darbo ir rūpestio įdėjo LB apylinkės išdininkas Tiknys su žmona, apyl. pirm. Dilis su žmona ir p. Smitenė. Jų pastangas nuoširdžiai parėmė klebonas prel. I. Kelmelis ir kun. P. Totoraitis. Apškritai, tarp LB Newarko apylinkės ir parapijos yra gražus bendradarbiavimas.

Nuo rugsėjo 28 parapijos salėje prasideda šeštadieninės lietuvių mokyklos nauji mokslo metai. Mokyklą globoja ir organizuoja kun. P. Totoraitis, LB Apylinkės Valdybos narys. Kor.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Išgaliojo naujas patarnavimo būdas, užsakant dovanas, gamintas Sov. Sąjungoje

REMDAMASI SUTARTIMI, SUDARYTA SU

V. O. VNIESPOSYLTORGU

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

PRIMA APMOKĖTŲ DOVANŲ
UŽSAKYMUS

JŪSŲ GIMINĖMS, GYV. LIETUVOJE.

- Jūs čia apmokate visą dovanų kainą.
- Pristatoma laike 5-70 dienų.

AUTOMOBILIAI
ŠALDYTUVAI
DULKIŲ SIURBLIAI
SIUVAMOS MAŠINOS

SKALBIAMOS MAŠINOS
TELEVIZIJOS
DVIRAČIAI
SIMTŲ DAIKTŲ
PASIRINKIMAS

Dėl smulkių informacijų ir katalogo kreipkitės į pagrindinį skyrį:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y.
Tel CI 5-7905.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

KAI RUSAI ATEINA

(IŠTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(24)

Šiandien saulė brenda per dangų tokia raudona! Manyje jausmas, lyg būtų pakibęs koks nors reikšmingas, pasaldintas kvapas ore. Taip, kvepia krauju, tai kritusiųjų Pabaltijų kraujas!

Atpažįstu Herberto žingsnius. Jis nueina į savo kabinetą. Užėinu pas jį.

— Girdėjai jau, ką?

Herbertas tik linkteli galva.

— Taip. Naujas naujokų ėmimas. Jeigu tokia padėtis užtruks dar keletą dienų, jie ir šiuos susems.

— Ne, to nebus. Kokia fronto padėtis dabar?

Herbertas nervingai užsidega cigaretę.

— Lietuviams ir latviams daug geriau, negu mums. Nei Lietuvoje, nei Latvijoje rusai negalėjo praveisti mobilizacijos. Visa laimė, kad pietinė Estija nuo šios prievolės laisva. O čia dar tūkstančiai turės stoti.

Visai nepasibeldus Helė įeina vidun.

— Raidai! Visur tavęs ieškau. Roogas nori tavęs!

— Gerai. Tuojau ateinu.

Tarpdury dar pasakau Herbertui:

— Justas bibliotekoje ir pasakyk jam, tegu vakare pas mane ateina. Stenkis susitikti su Julium.

Įeinu į Roogo kabinetą.

— Buvai, kiek spēju, pas Herbertą?

— Taip.

— Kaip tavo ir Herberto reikalai? Jums reikia irgi registruotis? Abu man labai reikalingi!

— Herbertas ir aš esame atsargos karininkai, drauge Roogai. Atsargos karininkai tuo tarpu dar nepašaukti.

— Tvarkoj. Ponai karininkai dar turi laiko. Kas dar iš komisarijato turi registruotis?

— Be tamstos dar Hoffas, Valentinas, Sildas, Tammas, Karu, Malinin!

— Rusų tas neliečia, Raidai! Aš pats esu naikinamaiose batalijonuose. Hoffas — palieka vadovauti įstaigai. Valentinas taip pat priklauso N. B. — jo mobilizacija neliečia.

— Tuomet iš mūsų turi registruotis tik Tammas, Sildas ir Karu.

— Jie — permažos žuvys — jiems nieko negaliu padėti. Tave ir Herbertą dar galėjau sulaikyti. Tuojau atsiųsk visų įmonių direktorių, kad jie vėliausiai ligi trečios valandos po pietų patiektų man sąrašus tų žmonių, kurie įmonėse nepamainomi, bet prie kiekvieno turi būti atitinkami motyvai!

Einu prie durų.

— Raidai!

— Klausau, drauge Roogai.

— Rytoj prasideda Talino gynybos sustiprinimai. Visi turi prisidėti. Paruošk visiems mūsų tarnautojams liudijimus, kad jie nuo tų darbų atleidžiami. Liudijimus pasirašau aš pats. Viskas, Raidai!

Grįžtu į savo kabinetą. Paruošti liudijimus nuo sutvirtinimo darbų. Ir pats Roogas juos pasirašo! Staiga pakeliu galvą.

— Kliudija, tuoj bėk į miestą ir parnešk tris lakštus raudono kartono.

— Kam?

— Ne tavo reikalas. Tuoj pat skubėk!

Kliudija tik patraukia pečiaus, pasiima rankinuką ir išeina.

Griebiuosi telefono — juk visos įmonės turi būti painformuotos.

Tuo tarpu grįžta Kliudija ir padeda tris raudono kartono lakštus man ant stalo.

— Nuo kada jums patinka raudona spalva, drauge Raidai?

Paėmęs žirkles kartoną sukarpau į korteles maždaug tokio dydžio kaip partijos nario bilietas ir su jomis

nueinu į mašininkų kambarį. Helė ištisia ranką:

— Nori, kad tau ką parašyčiau?

— Ačiū, Hele, šitą aš parašysiu pats.

Ir Baranina ištisia kaklą.

— Ką gi taip rašysite, drauge Raidai? Juk jūs pats niekad nerašote!

— Specialiu draugo Roogo pavedimu, drauge Baranina. Pats sėduosi prie mašinėlės ir rašau: Vardas, pavardė, gimimo data, adresas. Toliau: "Atleistas nuo miesto apsaugos sutvirtinimo darbų". Sau pačiam rašau pridėdamas: "Atleistas nuo miesto sutvirtinimo darbų ir karinės prievolės". Tas pats tekstas Herbertui ir Sildui. Kaip su Karu? Ne. Tuo žmogum nepasitikiu. Tammui? Puikus vyriokas, bet per didelė rizika.

Su paruoštomis kortelėmis grįžtu pas Roogą.

— Na, pažymėjimai jau paruošti?

— Taip, drauge Roogai. Prašau pasirašyti. Prieš jį ant stalo padedu korteles. Jis paima vieną ir staiga pakelia galvą.

— Raudonas? Ar visus pažymėjimus išrašėi ant raudono kartono?

— Maniau, kad taip bus geriau.

Roogas nusijuokia.

— Bet kodėl, Raidai?

— Stipresnis išpūdis, ypač rusų žandarams, drauge Roogai.

Dabar jis pradeda iš tikro kvatotis.

— Tik pagalvok! Dabar ivanai palaikys visus mano tarnautojus senais bolševikais! Ha, ha! Gudrus esi, Raidai!

Tada jis atidaro stalčių išėmęs antspaudą pasideda ant stalo. Anksčiau jis antspaudą visados nešiodavosi kišenėje, bet kai įstojo į batalijoną, palieka stalčiuje. Roogas skaito parašytą tekstą ir pasirašo. Man šurpas bėga per nugarą — praeis visi, ar ne? Laimingai!

Pamažu prasiveria durys ir įeina išspustęs Hoffas. Rankos kelių kišenėse, cigaretė nukabus tarp lūpų.

— Ką gi čia darote? — Ir pasilenkia pasižiūrėti pro mano petį. — Kas tos raudonos kortelės?

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Naujoji parapija ber-
niukų bažnytinis choras jau
pradėjo sezoną. Per 20 ber-
niukų nuo 6 iki 13 metų am-
žiaus mokomi giedoti lietu-
viškai ir lotyniškai. Chorui
papildyti kviečiami minėto
amžiaus berniukai nedel-
siant stoti į šį vienetą. Dėl
smulkesnių informacijų
kreipkitės į p. D. Mikoliū-
nienę telefonu 486-1474.

• Spalio mėn. 27 d., 4 val.
p. p., Naujoji parapija ren-
giama Kristaus Karaliaus
akademija, su paskaita ir
atitinkama menine dalimi.

• Lietuviskumui ir para-
pijai daug pasidarbavu-
siems asmenims pagerbti
lapkričio mėn. 3 d. rengia-
ma pagerbimo vakarienė.
Pagerbimas įvyks Naujos
parapijos salėje, smulkiau
bus pranešta vėliau.

• Aldona ir Antanas Ka-
valiūnai džiaugiasi rugsėjo
26 d. rytą susilaukę sūnaus.
Ilgesnį laiką gyvenę pris-
lėgti didelės gaisro nelai-
mės, kurios metu Aldona
Kavaliūnienė labai sunkiai
apdegė ir buvo dideliame

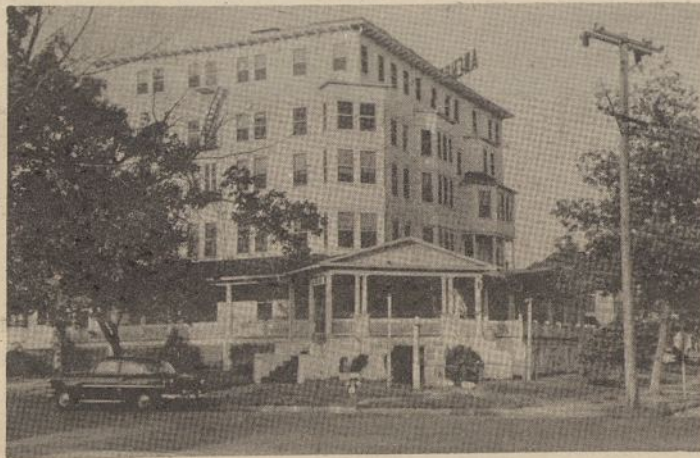
Trys Čiurlionietės, skautės akademikės Gailė Mariūnaitė, Audronė
Gelažytė ir Nijolė Jankutė šią vasarą atostogas praleido Hawajuose,
kur pagal vietinį paprotį atvykstant buvo apdovanotos gėlių vaini-
kais.

mirties pavojuje, palankaus
likimo, pažangaus medic-
nos mokslo ir būrio bičiulių
pagalba, Kavaliūnai stengė-
si atkakliai kovoti su bet
kurią ligą šiame krašte ly-
dinčiomis skolomis ir mate-
rijaliais nedatekliais.

Aldona ir Antanas Kava-
liūnai augina dukrelę Dalią,
kuri taip pat džiaugiasi su-
silaukus broliuko.

• A. A. Valerijos Alkai-
tienės 2 metų mirties su-
kaktis bus minima šv. Mi-
šiomis, ketvirtadienį, spa-
lio mėn. 3 d., 8 val. ryto,
šv. Jurgio parapijos bažny-
čioje. Draugai ir pažinoju-
siejį prašomi tą dieną pasi-
melsti.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
Prospect 4-7788

Ivairiais metų laikotarpiais malonu visad
atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie At-
lanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame
viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel.
PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus
maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras.
Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams.
Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIE-
NOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90
DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME
PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU
GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

FILATELIJOS KAMPĖLIS (11)

ANTANAS BERNOTAS

LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA,
surodusi savo jubiliejinę sto-
vyklą nuo rugpjūčio 17 iki rugsė-
jo 1 d. š.m. Camp Child, prie
Plymouth, Mass., stovyklos ati-
darymo proga išleido ir specia-
lius vokus, atvirlaiškius, dideles
atvirutes bei ženklukus. Išleisti
trys ženklukai to paties piešinio
-- geltonos, žalios ir raudonos
spalvos simbolizuoja Lietuvos
vėliavą. Piešinys -- Gedimino pi-
lis Vilniuje ir skautų bei skaučių
ženklai. Ženklukai antspauduo-
jami didesne ir mažesne antspau-
da; "Jubiliejinė Stovykla, LSS
VIII, 17 - IX, 1, 1963" Vokai ir
atvirutės anglišku štapuku:
"Lithuanian Scouting Jubilee Jam-
boree". Stovyklos paštas buvo iš-
siunčiamas per amerikiečių paš-
to įstaigas iš Plymouth arba Ma-
nomet, Mass., miestelių.

JUNGTINĖS AMERIKOS VALS-
TYBĖS š.m. spalio 5 d. išleidžia
5 c. pašto ženklą su Cordell Hul-
lio atvaizdu. Jis buvo valst, se-
kretorius prez. Roosevelto lai-
kais.

Spalio 11 d. išleidžiamas 5 c.
pašto ženklas su pernai mirusios
prez. Roosevelto našlės Eleano-
ros Roosevelt atvaizdu.

AUSTRALIJA išleido 5 penų
pašto ženklą, kuriuo atžymima
150 metų sukaktis nuo Mėlynųjų
Kalnų (Blue Mountains) perėjimo.
Piešinys -- grupė keliauto-
jų nuo Mt. York viršūnės žvelgia
į vakarus.

Mėlynųjų Kalnų grandinė tęsia-
si išilgai Australijos pietryčių
krantus ir ją pirmą kartą perke-
liavo trys pasižymėję australų
keliautojai Blaxland, Lawson ir
Wentworth 1813 m. gegužės mėn.
28 d., savo žygiu atidarydami
kelią nuo kalnų į vakarus, į
Bathurst ir apylinkės derlingas
lygumas, tinkamas kolonizaci-
jai. Pašto ženkle ir parodyti tie
trys keliautojai. Piešinys -- dail.
Tom Alban iš Leura, New South
Wale.

ISPANIJA išleido kasmetinę 10
pašto ženklų seriją, kurią pager-
biama žymūs ispanų dailininkai.
Šių metų serija skirta dail. Ri-
berai. Visi ženklai dvispalviai,
kurių viena auksinė. Žemiau de-
dame tos serijos 70 centesimų
pašto ženklą, kuriame pavaizduo-
tas Friumfuojantis Bachas.

Jusepe de Jose Ribera (1588-
1653), ispanų tapytojas ir grafi-
kas, mokėsi pas Ribaltą Valen-
cijoje. Nuo 1616 m. gyveno Ne-
apoly, Italijoje, kur italų buvo

vadinamas "lo Spagnoletto", ir
turėjo daug užsakymų iš viceka-
raliaus ir vienuolynų. Tapyboje
mėgo žiurpias kankinimų scenas
ir senųjų asketų portretus. Nuta-
pė daug apaštalių, šventųjų, kuo
nors garsių senovės asmenų ar
dievaičių paveikslų. Daugumas re-
liginėmis ar biblinėmis temomis.
Didžiausią jo paveikslų rinkinį
turi Prado muziejus Madride,
taip pat kiti žymūs muziejai.

NORVEGIJA išleido du pašto
ženklus, kuriais pagerbiama jos
rašytoja Collett. Ženkluose --
rašytojos atvaizdas.

Jokobine Camilla Collett (1813-
1895), pasireiškė savo apysako-
mis ir romanais. Taip pat akty-
viai veikė moterų judėjime. Jos
romanuose atsispindi jos gyvenim-
as ir veikla: "Magistrato duk-
ters" (1855), "Ilgoje naktys" (1863),
"Prieš srovę" (1879) bei
rinkinys "Paskutiniai lapai, Re-
kolekcijos ir Išpažintys" (1868).

PRANCŪZIJA išleido trijų pri-
mokamų pašto ženklų seriją su
žymiais prancūzais, kuriems
šiemet sukanka kokios nors su-
kaktys. Ženkluose matome:
Etienne Mehul, Nicolas-Louis
Vauquelin ir Alfred de Vigny.

Grafas Alfred Victor de Vign-
ny (1797-1863), prancūzų rašyto-
jas, gimė Loches, Indre-et-Loi-
re departamente. Dar prieš Lie-
pos Revoliuciją, 1822 m., jis iš-
leido savo rinktinę "Senovinės ir
naujosios poemos", kuriose
bandė filosofines temas perteikti
epine forma. Išvertė į prancūzų
kalbą Othello ir dramą "Ankrės
maršalas". Po to jis rašė tik
proza. Vienas žymiausių veikalų
-- "Penki Koval" -- lietu-
chelių gyvenimą.

PITTSBURGH

ISRINKTA NAUJA VALDYBA

Lietuvių Piliiečių Svetai-
nėje rugsėjo 17 d. buvo su-
šauktas Pittsburgho Uni-
versiteto Lietuvių Kamba-
rio narių susirinkimas. Po
trumpų, bet įdomių disku-
sijų bei planų ateinantiems
metams buvo išrinkta nau-
ja valdyba: Povilas P. Dar-
gis — pirmininkas, Jurgis
Žilinskas ir Henrikas Spin-
gys — vicepirmininkais,
Adomas Marčiulaitis — iž-
dininkas, Nellie Evans —
sekretorė ir Rytė Spingytė
— lietuvių ir anglų kal-
bos korespondentė. Direk-
toriais išrinkti: Gertruda
Dargienė, Eva Martins, F.
Spingienė, Kostas Pukas ir
E. Žilinskienė.

POVILAS DARGIS

Naujasis pirmininkas, vi-
siems gerai žinomas Povila-
s Dargis, veiklus lietuvis
ir patriotas, kad ir mažai
laiko turėdamas, pažadėjo
kiek tik sąlygos ir laikas
leis, su visų komiteto narių
pagalba pagyventi Univer-
siteto Lietuvių Kambario
veikimą, iškeliant šį labai
retą tautos kultūrinį židinį
kuo daugiau į viešumą, pa-
rodant svetimtaučiams, kad
lietuvių tauta stovi lygia-
greičiai su kitomis, kad ir
didesnėmis, tautomis pa-
saulėje.

Povilas Dargis, šalia savo
kasdieninių pareigų Pitts-
burgho miesto Teismo Rū-
muose, yra Susivienijimo
Lietuvių Amerikoje Prezi-
dentas, Amerikos Lietuvių
Tarybos Centro vicepirmi-
ninkas ir Sandaros Centro
vicepirmininkas. Šiais me-
tais jis buvo išrinktas la-
biausiai pasidarbavusių lie-
tuvybei ir ta proga Chica-
goje pagerbtas Sandaros
metiniame bankete. Ta pa-
čia proga Pittsburgho mies-
to Tarybos nariai jį iškil-
mingai pasveikino, įteikda-
mi jam atitinkamą garbės
pažymėjimą.

Rytė Spingytė

PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 5-13 D. dailininko A.
Galdiko paroda Čiurlionio an-
samblio namuose.

SPALIO 6 D. Lit. Vysk. M.
Valančiaus mokyklai paremti
pietūs šv. Jurgio parapijos sa-
lėje.

SPALIO 6 D. šv. Kazimiero
lituanistinei mokyklai paremti
pietūs Naujosios Parapijos sa-
lėje.

SPALIO 12 D. Neringos skau-
čių tunto tėvų komiteto rengia-
mas balius ir madų paroda šv.
Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Naujosios pa-
rapijos salėje antrasis kultū-
rinės tautos koncertas, tos sa-
lės pianinui įgyti. Globoja Vy-
čių kuopa.

SPALIO 19 D. Lithuanian Vil-
lage Bendrovė rengia balių.

LAPKRIČIO 9 D. ALT Cle-
velando Sk. ruošiamas 1863 m.
sukilimo minėjimas, šv. Jurgio
parapijos salėje.

LAPKRIČIO 23 D. Kariuome-
nės šventės minėjimas šv. Jur-
gio parapijos salėje. Ruošia LVS
Ramovė.

GRUODŽIO 29 D. Lit. Vysk.
M. Valančiaus mokyklos kalėdinė
eglutė.

SAUSIO 5 D. šv. Kazimiero
lituanistinės mokyklos kalėdinė
eglutė.

SAUSIO 11 D. 1964 -- Korpi
Neo-Lithuania tradicinis balius.

SAUSIO 18 D. Lietuviams Bu-
džiams renti valdyba ruošia bly-
nų balių-vakarą šv. Jurgio pa-
rapijos salėje.

VASARIO 8 D. LTM Čiurlionio
Ansamblio metinis koncertas
- balius šv. Jurgio parap. salėje.

AUKOS DIRVAI

St. Daučanskas, Chicago	1.00
A. Mihelick, Cleveland	1.00
M. Kavaliauskas, Hyde Park 2.00	
Dr. G. Petersonas, Dearborn 5.00	
A. Malskis, Venezuela	4.00
A.S. Trečiokas, Orange	2.00
Dr. K. Ambrozaitis, Gary	10.00
R. Liormanas, Rochester ...	1.00
S. Vaišvila, E. Chicago	4.00
J. Balutis, Chicago	4.00
V.E. Gruodis, Toronto	4.00
J. Adomaitis, La Salle	3.00
Step. Nasvytis, Cleveland ..	10.00
I. Gatautis, Cleveland	2.00
N. Čirtautas, Wyandotte	2.00
N. Laurinavičius, Chicago ...	1.00
V. Meiliūnas, New York	5.00
Dr. J. Ramonas, Orland Park 5.00	
J. Tumosa, Toronto	10.00

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti Dirvą

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis, 4 mieg., 1 šei-
mai. Puikūs ir erdvūs kam-
bariai, moderniška virtuvė
ir prausykla pirmame aukšte,
butas trečiame aukšte. Į
pietus nuo Euclid Ave.,
Show High ir Christ the
King parapijos rajone.

Kreiptis į

RAY BILLINGS,
Realtor
MU 1-4497

IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS

virš Superior Savings
& Loan Assn. patalpų,
East 68 ir Superior Ave.
kampas.

Teirautis telefonu:
HE 1-2497

HOUSE FOR SALE

RYTŲ RAJONE. Savininkas. Didelis
2 šeimų. Buvo 4 butų. Reikalingas
remontas. Privalo parduoti, kad su-
tvarkytų palikimą. Duokite siūlymą.
RE 4-3912. (110, 111)

EAST CLEVELAND—13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL 2:30 P. M.

4 1/2%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

**SUPERIOR
SAVINGS**

HOME AND REMODELING
LOANS

IN TOWN OFFICE—6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Jonas Kralikauskas, Newark, N. J., naujas Vilties Draugijos šimtininkas, įvykdė savo pasižadėjimą ALT S-gos Rytų Apygardos suvažiavimo metu ir prisituntė Vilties Draugijai savo šimtinę.

PRANO VYTAUTO ZUBRICKO ĮPĖDINIAMS

Šių metų rugpjūčio mėn. savo bute Brooklyne buvo rastas miręs Pranas Zubrickas, Amerikoje žinomas kaip Frank Vitold Zubriski. Kadangi artimųjų šeimos narių neturėjo, tai jo laidojimu rūpinosi miestas. Apmokėjus laidojimo išlaidas stamboką sumą galėtų gauti įpėdiniai.

Turimomis žiniomis vienas brolis gyvena Kanadoje, o kitas brolis ir sesuo — okupuotoje Lietuvoje. Giminės arba apie juos žinantieji malonėkite atsiliiepti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd St., New York, N. Y., 10024.

• Uždaros rekolekcijos lietuviams moterims, kaip ir pernai, įvyks lapkričio mėn. 8, 9, 10 dienomis amerikiečių moterų vienuolyne Chicagoje. Rekolekcijas praves tėvas Bruno Markaitis S. J. lietuvių kalba. Mokestis už viską 20 dol.

Kviečiamos visos moterys, nežiūrint kuriai jos organizacijai ar draugijai priklausytų, įsijungti į šio dvasinio atsinaujinimo darbą savo asmenybei praturtinti.

Registruotis prašome pas E. Daugirdienę, telef. LU 5-9500, o vakarais pas Dr. J. Meškauskienę telef. PR 6-9801.

Rekolekcijas organizuoja ateitininkės sendraugės. (Sk.)

PABALTIEČIŲ LITERATŪROS VAKARAS NEW YORKE

Penktadienį, spalio 4 d., 7:30 val. vakare, Tarptautinis P. E. N. Klubas ruošia Pabaltijo naujosios literatūros vakarą, Donnell Library Center salėje, 20 W. 53 Street, tarp 5-tos ir 6-os Avenue. (Artimiausioji požeminio traukinio stotis: Fifth Avenue, "E" arba "F" traukiniu, Ind).

Pulgio Andriušio, Alfonso Nykos-Niliūno, Henriko Radausko, Aleksis Rannito, bei eilės estų ir latvių rašytojų kūrinius skaitys aktoriai: Joseph Abramski, Juozas Daubėnas, Patricia McGhee, Marija Matthews. Pianinu skambins Aldona Kepalaitė.

Įėjimas nemokamas. New Yorko ir apylinkių lietuviai kviečiami kuo daugiau vakare dalyvauti.

ŠVENTASIS TĖVAS LAIMINA SIBIRO LIETUVAITES

Prel. V. Mincevičius įteikė šv. Tėvui Povilui VI Sibiro lietuvių maldaknygę itališkai.

Šiomis dienomis prel. V. Mincevičius gavo iš J. E. kardinolo A. G. Cicogninai gražų laišką, kuriame tarp ko kito rašoma:

"Šv. Tėvas teikėsi perskaityti šios ypatingos knygelės puslapius su jaudinančiu pasigerėjimu, gyvai pasidžiaugdamas pavykusia iniciatyva (Antrosios itališkos laidos pasirodymą).

Širdingai dėkodamas už pagarbą dovaną Jo Šventybės laimina keturias lietuvaites už šią jų gilaus pamaldumo gėlę, nusipelnusią vertėją (prel. V. Mincevičių) ir visus, kurie pasinaudos šiuo kūriniu, melsdamas visiems gausių Viešpaties malonių".

Reikalauja Lietuvai laisvės

"Lietuva, Latvija ir Estija, kaip ir visi kiti pasaulio kraštai, turi pilną teisę į laisvę ir nepriklausomybę", — kalbėjo kongreso atstovas Harold C. Ostertag (R. — N. Y.) 1963 metų rugsėjo mėn. 18 d. JAV Kongrese, įnešdamas naują rezoliuciją (H. Con. Res. 216) Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalui. Tai jau 37-toji rezoliucija Lietuvos bylos klausimu šiame Kongrese, kai jis susirinko savo pirmajai sesijai 1963 metų sausio mėn. 9 d.

Kongreso atstovas Harold C. Ostertag rugsėjo 18 d. įnešė naują rezoliuciją Lietuvos laisvinimo reikalui.

Rezoliucijos įnešimo reikalui į kongreso atstovą E. C. Ostertag buvo kreipėsi šio Rochesterio lietuviai: J. Jurkus (LB apylinkės vardu), kun. kleb. F. Valukevičius, prof. dr. A. Klimas, P. Jurlen-Jurgelionis, rašytojas J. Jankus, pulk. Pr. Saladžius ir kiti. Į kongreso atstovą Ostertag tuo pačiu reikalu buvo kreipėsi Rochesterio latvių ir estų veikėjai.

Kongreso atstovas H. C. Ostertag rezoliucijos įnešimo proga paruošė specialų pareiškimą spaudai ir jį išsiuntinėjo viso krašto didiesiems amerikiečių dienraščiams. Tame pareiškime spaudai kongreso atstovas Ostertag kiek pla-

Hamiltono, Ont. Aušros Vartų parapijos choristės Aldona Grigaitytė, Danguolė Prunskytė ir Valė Lekavičiūtė, kurių nuotrauką išsiųdė Hamiltono laikraštis The Hamilton Spectator plačiai aprašydamas choro veiklą. Šis laikraštis yra ne kartą atžymėjęs lietuvių meninius pasirodymus.

HAMILTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Atvyksta Juozas J. Bachunas

PLB-nės pirm. Juozas J. Bachunas atvyksta į Hamiltoną ir čia prieš sol. G. Vasiliauskiens koncertą duos pranešimą ir parodys filmą iš JAV lietuvių gyvenimo. Taip pat, šeštadienį, spalio 5 d., numatomas posėdis su Hamiltono lietuvių organizacijų atstovais.

Koncertas

Australijos lietuvių "ambasadore" sol. G. Vasiliauskiens vienintelis koncertas Kanadoje bus sekmadienį, spalio 6 d., Katedros Mergaičių gimnazijos patalpose (Main St. E. kampas Grant), 6 val. vak. Yra didelė garbė Hamiltono lietuvių kolonijai susilaukti taip garbingos ir tolimos viešnios, tad visu hamiltoniečių pareiga kuo gausniausiai atsilankyti į šią meno šventę ir įrodyti, kad tarp Kanados ir Australijos lietuvių yra tamprūs ryšiai ne tik laiškais, bet gyvu žodžiu, gražiu tautiniu susipratimu. Iš mūsų pasirodymo sol. G. Vasiliauskiens išsivež bendrą įspūdį apie Kanados lietuvių, tad sekmadienį, spalio 6 d. visas Hamiltonas klausos sol. Vasiliauskiens koncerto, PLB-nės pirm. Juozo J. Bachuno pranešimo ir žiūrį gražių lietuviškų filmų!

Dvi mirtys

Dviejų savičių bėgyje, Hamiltono koloniją aplankė dvi mirtys: rugsėjo 19 d. mirė a. a. M. Vyšniauskienė, sulaukusi 57 m. ir rugsėjo 24 d. a. a. J. Sakalauskas 58 m. Pastarojo žmona ir vaikai gyvena pavergtoje Lietuvoje.

Lietuvių 2 tūkst.

Paskutinis Kanados gyventojų surašymas parodė, kad Hamiltone gyvena 2,220 lietuvių. Po Toronto ir Montrealio — tai trečioji lietuvių skaičiumi kolonija Kanadoje.

Veikia šeštadienio mokykla

Mokslas vysk. M. Valančiaus vardo šeštadieninėje mokykloje pradėtas rugsėjo 14 d. Visi naujai atvykę į Hamiltoną, prašomi savo mokyklinio amžiaus vaikus leisti į lietuvišką mokyklą, užregistruojant juos pas mokyklos ved. J. Mikšį, 120 Dunsmore Rd., telef. LI 9-2366. K. B.

TORONTO

• Kun. B. Pacevičius dirbęs šv. Jono Krikštytojo

IŠVYKA Į VYTAUTO KUOPĄ

Rugsėjo 15 d. ankstyvą rytą iš Vasario 16 Gimnazijos kiemo išriedėjo du automobiliai, pilni mokinių. Smagiai dūmėme gražiomis Reino pakrantėmis Mainzo link i lietuvių kuopą Uhlerborne, atlikti meninę programą Tautos šventėje.

Minėjimą Uhlerborne kuopoje pradėjome su pamaldomis jaukioje mažoje koplytėlėje. Garbingas svečias iš JAV, kun. P. Patlaba, laikė pamaldas ir visų lietuvių širdis susildė gražiu pamokslu apie Tėvynę. Į šią šventišką nuotaiką įsijungė ir mes, Vasario 16 Gimnazijos mokiniai, su giesmėmis, palvdint kuopos vargonininkui Vyt. Pundzevičiui.

Į šią ilmingą minėjimą dalį atidarė kuopos vadas kpt. Juozas Matulaitis. Po įdomios ir išsamios paskaitos, kurią skaitė inspektorius Alf. Krivickas, atėjo mums eilė parodyti meninę programą. Nedidelė buvo mūsų programa, bet atitinkanti Tautos šventės minėjimui. Pasirodė su deklamacijomis apie Tėvynę, akordeono muzika ir Vaidilučių šokių.

Šioje šventėje Uhlerborne buvo susirinkęs gražus ir įvairus būrelis lietuvių. Be svečio kun. Patlabos iš Cicero, dalyvavo Sielovados direktorius tėv. Bernatonis, vienuolė seselė Apolinarą iš Putnamo (JAV), seselė Emanuela iš Toronto, JAV aviacijos tarnautojas L. Špokas su šeima, keletas JAV lietuvių studentų iš Mainzo. Programa ši kartą narsiai vedė mažoji Loreta Subačiūtė.

Po iškilmių kpt. Matulaitis kvietė svečius ir namiskus pasitiprinti prie bendrų pietų.

Regina Tamošaitytė

parapijoje virš dešimt metų iškeliamas į nelietuvių parapiją. Kun. B. Pacevičius be savo tiesioginių pastarųjų pareigų buvo veiklus kultūrininkas. Jis buvo artimas jaunimui, paruošė eilę vaidinimų, suorganizavo vaikų chorą, kuris įvairiomis progomis pasirodydavo scenoje ir keletą metų iš eilės vadovavo Gerojo Ganytojo vaikų stovyklai Wasagoje.

• Skautų postovyklinė arbatėlė buvo parengta Prišikėlio parapijos patalpose rugsėjo 21 d. Arbatėlėje dalyvavo nemažai skautų vadovų iš įvairių vietovių. Buvo atvykęs Seserijos atstovė iš Chicagos vyr. skaut. Juškevičienė, iš Buffalo — A. Sakienė, iš Niagaros pusiasalio — p. Balsas ir daugelis kitų. Vaisių metu buvo panagrinėta Romuvos stovyklos gerosios ir blogiosios pusės, o po to parodytas filmas. Pokalbiui vadovavo tuntininkas V. Skrinškas.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicagos skyriaus valdyba ir revizijos komisija. Prieky stovi J. Venclova ir A. Čepulis. Antroji eilė: A. Pužauskas, V. Zalatorius, pirm. A. Gintneris, I. Andrašius ir Pr. Šulas.

Nepriklausomos Lietuvos karo aviacijos majorui

VYTAUTUI JABLONSKIUI

mirus, ELENAI JABLONSKIENEI ir AUGINŲ

šeimai reiškiamo gilią užuojautą ir drauge liūdime

Emma ir Juozas Krygeriai

Irena Petniūnaitė ir inž. Kirkyla iš New Yorko susituokę Kastil kalnų koplyčioje. Vyt. Maželio nuotrauka

Toronto, Hamiltono ir kitų vietovių skautų vadovų arbatėlės metu rugsėjo 21 d. kalba viešnia iš Chicagos, v.s. Juškevičienė. Nuotraukoj iš kairės: tunt. V. Skrinškas, M. Vasiliauskiens, v.s. Juškevičienė, S. Zubrickaitė, Sakaitė ir Balsas. S. Dabkaus nuotrauka